

Antalya'nın Konyaaltı İlçesine Bağlı Doyran Köyü Monografisi

Filiz KINIKLI¹, İlkay KUTLAR²

¹Ege Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü

²Akdeniz Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü

Makale Künyesi

Araştırma Makalesi

Sorumlu Yazar

Filiz KINIKLI
filiz.kinikli@ege.edu.tr

Geliş Tarihi: 18.03.2016

Kabul Tarihi: 30.04.2016

Tarım Ekonomisi Dergisi
Cilt:22 Sayı:1 Sayfa:33-39

Özet

Köy araştırmalarında monografik çalışmalar önemli yer almaktadır. Monografik bir çalışma olan bu araştırmada Doyran köyü temel özellikleri ile tanımlanmıştır. Çalışmanın ana amacı, Antalya ili Konyaaltı ilçesine bağlı olan Doyran köyünün sosyal yapısını ortaya koyarak bir durum tespiti yapmaktır. Ayrıca köyde meydana gelen değişiklikleri ortaya koyarak, köyün sorunlarını gidermeye çalışmak ve köyün gelişmesine yardımcı olmak için katkı ve önerilerde bulunmak çalışmanın amaçları arasında yer almaktadır. Örnek hacminin belirlenmesinde gayeli örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Buna göre araştırma alanında yaşayan 30 aile reisine anket uygulanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde basit tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre işletmeler büyüklüklerine ve bireylerin yaşlarına göre iki gruba ayrılmıştır. Araştırmanın konusu olan Doyran köyü Antalya iline 15 km uzaklıkta, Saklıkent yolu üzerindedir. Köy, ovalık bir arazi üzerinde kurulmuş, yüzölçümü 500 km², toplam nüfusu 1000 olan bir köydür. Köyün ortalama aile genişliği göz önünde bulundurulduğunda köyde toplam 250 hane vardır. Köyde yaşayanlar geçimlik olarak sebze ve meyve yetiştirmektedirler. Sebze olarak en çok patlıcan, domates ve biber yetiştirilmektedir. Meyve olarak ise en çok portakal yetiştirilmektedir. Köy halkının başlıca geçim kaynağı tarımdır. Bu nedenle büyük bir çoğunluğunun geliri düşüktür. Köyden kente göç edenler ise çoğunlukla gençlerdir. Köydeki aile yapısı ise çekirdek aile dediğimiz küçük aile tipi özelliği göstermektedir. Yani geleneksel aile yapısından uzaklaşmaya başlamıştır. Özellikle evlenme şekillerinde bu durum daha belirgindir. Evlenecek olan gençler evlenme kararını kendileri almakta, eşlerini kendileri seçmekte ve evlendikten sonra kendilerine ayrı ev açmaktadırlar. Köyde bir tane ilkokul bulunmaktadır. İlkokuldan mezun olan çocuklar köyden il merkezindeki okullara günlük gidip gelmektedir. Ailelerin çocuklarının eğitimine önem verdikleri görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Monografi, kırsal kalkınma, kırsal turizm.

Monography of Doyran Village in the town of Konyaaltı in Antalya

Abstract

Monographic studies have an important place in the village researches. In this monographic research, the Village of Doyran has been described with its essential characteristics. Information about the village were obtained through survey by simple random sampling from 30 selected farms. Findings were divided into two groups based on family member's age and the size of farms. Doyran village is 15 km from Antalya and is on the way Saklıkent. Village of Doyran is settled on a plain terrain, has a settlement area of 500 km² and total population of 1000. The villagers make their living by growing vegetables and fruits. The most grown vegetables are eggplants, tomatoes and peppers. As the main fruit, they grow oranges. Agriculture is their main source of income. Therefore, most farmers' income is rather low. Migration from village to city over the years has changed the population of the village. Emigrants are mostly young people. Families in the village are small-sized ones. Family structure is far from the traditional family structure. This situation becomes more evident in the type of marriages, where young people take marriage decision on their own and, choose their partners as they like. The village has one primary school. Children who graduate from primary school leave the village to go to the city center to further their education. Families appear to regard their children's education highly.

Key words: Monography, rural development, rural tourism

1.GİRİŞ

Nüfus sayımlarına göre yerleşmeler köyde ve şehirde oturanlar olarak ikiye ayrılmaktadır. Yönelimsel açıdan yapılan bu ayrıma göre köylü nüfus, köylerde ve belde merkezlerinde oturanları, şehirli nüfus ise il ve ilçe merkezlerinde oturanları kapsamaktadır. 1927 yılında yapılan ilk nüfus sayımına göre nüfusun %75.8'i kırsal alanda, %24.2'si ise kentsel alanda yaşamaktaydı. Türkiye İstatistik Kurumunun 2014 verilerine göre 77.695.904 olan toplam nüfusun %91.8'inin kentsel alanda, %8.2'sinin ise kırsal alanda yaşadığı belirlenmiştir (TÜİK, 2015).

Türkiye'de kır-kent ayrımı 1924 Köy kanununa göre yapılmaktadır. Buna göre nüfusu 2000'e kadar olan yerleşmeler köy olarak tanımlanmaktadır. Ancak 2012 yılında çıkan Büyükşehir Yasası'na göre 16.082 köy mahalleye, 600 belde de köye dönüştürülmüştür. Bu yasa ile kırsalda yaşayan nüfus yaklaşık %24.0'den %9.0'a inmiştir (Anonim, 2015a).

Köy toplulukları, genellikle tarımla uğraşan, içinde buldukları geniş toplumla ortak çıkarları az ve sınırlı ölçüde

eşgüdümüş olan birbirleri karşısında da güçlü bir özerklik eğilimi gösteren, yani toplumsal çevreden çok doğal çevreye yakın olan birkaç düzine ile birkaç yüz arasında değişenlerden kurulu, belirli ve özenle korunan sınırları olan topluluklardır (Ozankaya,1971).

Toplumu genel olarak oluşturan köy ve kent toplulukları içinde yaşayan bireylerin birbiri ile düzenli ve devamlı ilişkileri ile bu ilişkiler içinde ortaya çıkan davranışları incelemek özel bir öneme sahiptir. Topluluk hayatının düzenli bir şekilde sürdürülmesini sağlayan bu davranış kalıpları gelenekler, görenekler ve kurumlardır. Bunlar toplumdan topluma farklılıklar gösterebildiği gibi aynı toplumun değişik sahalarda da farklılık gösterebilir (Özer, 2004).

Bu kadar çok farklılık gösteren toplumların araştırılması, sosyolojik olarak oldukça önemlidir. Bu noktada köy araştırmalarının önemi ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmada Doyran köyünün sosyal yapısını ortaya koyarak bir durum tespiti yapılmıştır. Bu kapsamda köyde meydana gelen sosyo-ekonomik değişimler, sorunlar ve köyün ekonomik anlamda gelişimine katkı sağlayacak öneriler üzerinde durulmuştur.

1.1. Köy Araştırmaları

Yerleşme düzeni içerisinde kır ve şehir yerleşmeleri, birbirlerini tamamlayıcı karakteristik özelliklere sahiptir. Buna karşın Türkiye'de bu entegrasyon genel olarak bozulmuş, kır ve şehir arasında sosyo-ekonomik bir ikilem yaşanmaya başlamıştır. Bu ikilemi ortadan kaldıracak veya azaltacak bilimsel yaklaşımlara işlerlik kazandırırken, diğer taraftan kırsal nüfusun şehir algılarını da tespit etmek büyük bir önem taşımaktadır (Anonim, 2006).

Köy araştırması, kırsal alandaki yerleşim birimlerinin sosyo-ekonomik yapısını anlamak, sorunları ve muhtemel çözüm yollarını ortaya koymak için yapılan sistemli değerlendirme çalışmalarıdır. Monografi olarak ta adlandırılan köy araştırmaları başlı başına bir amaç değil, kırsal sorunların çözümüne ışık tutan bir araçtır.

Köy araştırmalarında, diğer bilimsel çalışmalarda olduğu gibi sağlıklı sonuçlara ulaşabilmek için elde edilen verilerin konu ile ilgili, yeterli ölçüde kapsamlı, doğru ve ön yargısız olması gerekir (Yurttaş ve ark., 2007).

1.2. Köy Araştırmalarında Amaçlar

Köy araştırmalarının temel amacı, köyle ilgili bilgi derlemek ve bu bilgileri değerlendirerek köy sorunlarını ve çözüm yollarını ortaya koymaktır. Bu geniş kapsamlı temel amaç yanında her köy çalışmasının kendine özgü daha dar kapsamlı bir amacı vardır. Bu amaç genelde sosyal yapı veya sosyal değişim ile ilgilidir. Daha ayrıntılı ifade etmek gerekirse, köy araştırmalarında amaç; sosyal yapıyı meydana getiren maddi veya manevi unsurların herhangi birinin yalnızca veya birçoğunun bir arada, mevcut durumları (sosyal yapı) veya zaman süreci içerisinde gösterdikleri değişikliklerle (sosyal değişiklikler) ilgili olabilir (Yurttaş ve ark., 2007).

2. MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırma alanı olarak Antalya ili Konyaaltı ilçesine bağlı Doyran köyü seçilmiştir. Bu kapsamda köyün konumu, nüfusu, eğitim, ulaşım, tarımsal faaliyetleri ve sorunları köy muhtarı ile yapılan görüşmeler ve ikincil kaynaklardan elde edilmiştir. Köyde yaşayan aileler hakkındaki bulgulara ise aile reisleri ile yüz yüze yapılan anketler sonucu ulaşılmıştır. Ayrıca konu ile ilgili; Soysal (1996), Özer (2004), Arslan (2004) ve Kutlar (2012) tarafından yapılmış köy araştırmaları ve monografi çalışmaları incelenmiştir.

Araştırmamanın ana materyalini Antalya ilinin Konyaaltı ilçesine bağlı Doyran köyünde yaşayan ve başlıca geçim kaynağı tarımsal faaliyet olan aile reisleri ile bireysel ve grup tipi görüşmelerden elde edilen bilgiler oluşturmaktadır. Doyran köyü kent merkezine yakın olması, kentli-köylü nüfusu kaynaştırması ve araştırmacının yakınlarının bulunduğu bir köy olması nedeniyle seçilmiştir.

Bu araştırma Doyran köyünü inceleyen monografik bir çalışmadır. Tarım ekonomisi araştırmalarında en az 30 birimlik bir örneğin normal dağılım gösterdiği kabul edilmektedir (Çiçek ve Erkan, 1996). Bu kapsamda ana kitleyi temsil edecek şekilde köydeki toplam hane sayısının %12'si (30 hane) gayeli örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde, belirlenen amaç doğrultusunda bu örnekleme yönteminin kullanıldığı görülmektedir (Konak ve ark., 2000; Olgun ve ark., 2003; Koç, 2004; Bal, 2005; Kızılaslan, 2006; Uysal, 2007; Çukur ve Saner, 2008; Durğan Dbeys ve Engindeniz, 2011). Köyde yaşayan aile reisinden 30 aile reisine ulaşılarak anket uygulaması yapılmıştır. Anket formu daha önce yapılmış monografik köy çalışmaları incelenerek hazırlanmıştır. Köyün tarihçesi hakkında bilgi edinebilmek için köyün yaşlıları ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Anket çalışması sonucunda 30 aile reisi ile yapılan anketler 'SPSS200 for windows' istatistik paket programında değerlendirilmiştir. Öncelikle sorulara verilen yanıtları tablolar haline dönüştürebilmek için aile reislerinin sahip olduğu arazi varlığı iki gruba ayrılmıştır. I. Grup: 0-4 dekar arazi varlığına sahip olanlar, II. Grup: ise 5 dekar ve üzeri arazi varlığına sahip olanlar şeklinde sınıflandırılmıştır. Ayrıca aile reisleri 25-50 yaş arası ve 51 yaş üstü olmak üzere iki gruba ayrılmıştır.

Araştırma sonucunda, köy hakkında genel bir takım yargılara varılmıştır. Bu çalışma köy tanımından yola çıkarak Doyran köyü hakkında bilgi vererek, genel olarak köy topluluklarının yapısı hakkında bir takım değerlendirmeler yapma imkânı vermektedir.

3. ARAŞTIRMABULGULARI

3.1. Antalya İlinin Genel Özellikleri

Antalya ili Türkiye'nin güneybatısında 29° 20'-32°35' doğu boylamları ile 36° 07'-37° 29' kuzey enlemleri arasındadır. Güneyinde Akdeniz ve kuzeyinde denize paralel uzanan Toroslar ile çevrili olup, doğusunda Mersin, Konya ve Karaman kuzeyinde Isparta ve Burdur, batısında Muğla ili ile komşudur. İlin yüzölçümü 20.815 km² kadardır. Bu Türkiye yüzölçümünün % 2,6'sı kadarına karşılık gelir. Akdeniz Bölgesi'nin batısında bulunan Antalya ili, bölge yüzölçümünün ise % 17,6'sını oluşturur.

İl arazisinin ortalama olarak %77,8'i dağlık, %10,2'si ova, %12'si ise engebeli bir yapıya sahiptir. İl alanının 3/4'ünü kaplayan Torosların birçok tepesi 2500-3000 metreyi aşar. Batıdaki Teke yöresinde geniş platolar ve havzalar yer alır. Çoğunlukla kireçtaşlarından oluşmuş bu dağlar ve platolar alanında, kireçtaşlarının erimesiyle oluşmuş mağaralar, düdenler, su çıkaranlar, dolinler, uvalalar ve daha geniş çukurluklar olan polyeler gibi büyüklü, küçüklü karstik şekilleri çok yaygındır. İlin topografik yönden gösterdiği değişkenlik gerek iklim, gerek tarımsal gerekse demografi ve yerleşme yönünden farklı ortamlar yaratmaktadır. Aynı özellik gösteren bu alanları sahil ve yayla bölgesi olarak tanımlayabiliriz.

Antalya ili iklimi genel olarak Akdeniz iklimine girmektedir. Yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı olarak ifade edilmektedir. Antalya'nın kıyı bölgesinde yazlar hem uzun hem de sıcaktır. Kışlar bile ılığa yakın serinlikte geçer. Yazın hiç görülmeyen yağmur, Aralık, Ocak ayları ile çok nadir olarak ilk ve sonbahar aylarında sağanak halinde yağar. Yılın ancak 40-50 günü kapalı ve yağışlıdır. Antalya, yılda ortalama 300 günü güneşli, 18,7 derece yıllık sıcaklık ortalaması ile yılın 12 ayı turizm hareketlerine açık, ender bölgelerden birisidir. Yılın dokuz ayı denize girilebilir.

Antalya ilinin gelir yapısına bakacak olursak akla 3T olarak bilinen tarım, turizm ve ticaret gelmektedir. Bunun yanı sıra çok fazla yaygın olmasa da madencilik ve hayvancılık da gelir yapısı içerisinde yer almaktadır (Anonim,2015a)

3.2. Köyün Coğrafi Özellikleri ve Yerleşim Biçimi

Doyran köyü ülkemizin 36° 54' 15" Kuzey enlemi ve 30° 32' 33" Doğu boylamı arasında yer almaktadır. Antalya ilinin Konyaaltı ilçesine merkeze bağlı bir köydür. Doyran, Antalya'ya 15 km uzaklıkta, Saklıkent yolu üzerinde bir beldedir. Konumu nedeniyle bir günde iki mevsimin birden yaşanabildiği ender yerlerden biridir. Doyran, Antalya'nın batısında yer almaktadır. Köyün kuzeyinde Korkutelı, doğusunda Aşağıkaraman, güneyinde Çakırlar, batısında ise Saklıkent sınırları ile çevrilidir.

Akdeniz ikliminin bitki örtüsü olan maki türü bitkiler Doyran'ın da bitki örtüsünü oluşturur. Batı Torosların güneyi ile Akdeniz arasında kalmış bir bölümde bulunmaktadır. Köyde Kızılçamlar da görülür.

Doyran'dan geçen tek akarsu şehrin doğusundaki Doyran Çayı'dır. Bu akarsuyun üzerinde Doyran Göleti de bulunmaktadır.

Doyran iklimi genel olarak Akdeniz iklimine girmektedir. Yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı olarak ifade edilen iklim tipi diğer bir deyişle mutedil deniz ve sıcak deniz iklim sınıfına girer, daha iç kesimlerde ise soğuk ve yarı-kara iklim tipi görülmektedir. Yazın ortalama sıcaklık 30-34 derece arasındadır. Ocak ayında ise sıcaklık ortalama 9-15 derece arasında değişir. Köyde kar yağması ve don gibi meteorolojik olaylar köyün bazı kısımlarında görülmektedir. Köyün aşağı bölümlerinde yazları hem uzun hem de sıcaktır. Kışları bile ılığa yakın serinlikte geçer. Yazın hiç görülmeyen yağmur, Aralık, Ocak ayları ile çok nadir olarak ilk ve sonbahar aylarında sağanak halinde yağar.

Bitki örtüsünü ise genelde maki toplulukları oluşturmaktadır. Köyün hemen hemen her yerinde Akdeniz iklimi etkili olduğu için bitki örtüsü her mevsim yeşildir (Anonim, 2015b).

Doyran köyündeki yerleşim biçimine bakıldığında ise toplu bir yerleşme biçimi göze çarpmaktadır. Evler birbirine oldukça yakındır. Köyde bulunan evlerin çoğu eski yapılarıdır. Köy yaşam tarzına uygun olarak yapılan evler genellikle iki yada üç odalıdır. Evlerin mutfakları genellikle içeridedir. Evlerin tuvaletleri ise eski yapılarda genellikle dışarıda daha yeni evlerde ise çoğunlukla içeridedir. Evlerin hemen hepsi ev sahiplerinin kendi mülkleridir. Evlerin önünde genellikle sebze ve meyve yetiştirdikleri bir bahçe veya küçük seraları bulunmaktadır. Bu alanlarda mevsimine göre meyve ve sebze yetiştirilmektedir.

3.3. Köyün Nüfus Özellikleri

Doyran köyünün muhtarından alınan bilgilere göre; köyün toplam nüfusu 1000, hane sayısı ise yaklaşık 250 olmakla birlikte bu hanelerin büyük bir kısmı tarımla uğraşmakta ve sürekli köyde oturmaktadır. Dışarıdan gelen yazlıkçı hane sayısı yok denecek kadar azdır. Köyden son 10 yılda göç eden hane sayısında %20 oranında artış olduğu saptanmıştır.

3.4. Köyün Ekonomik Yapısı

Doyran köyünün en önemli ekonomik faaliyeti tarımdır. Köyde tarımsal ürün olarak en çok patlıcan, domates, biber ve portakal yetiştirilmektedir. Köy halkı tarımsal üretimde riske girip daha farklı ürün çeşidine yer vermekten kaçınmıştır.

Köyün arazileri köye oldukça yakındır. Bazı araziler evlerinin yanındadır yani köyün içerisindedir. Köylüler bu arazilerin bulunduğu bölgelere çeşitli adlar vermişlerdir. Payınt, Gökçam gibi yerlerde seracılık faaliyeti ve portakal bahçeleri yer almaktadır.

3.5. İşletmeci ve Ailesine Ait Genel Bilgiler

Aile reisi ve ailesine ait genel bilgiler Çizelge 1'de özetlenmiştir. Buna göre, araştırma alanında ortalama aile genişliği 3.3 kişidir. Çocuk sayısı da ortalama 1.3 olarak belirlenmiştir. Ankete katılanların büyük bir kısmı ortalama çocuk sayısının bir ya da iki olması gerektiği kanaatindedir. Geçim sıkıntısı içinde olan köylüler, geleceği garanti altına alınmayan çocuğun hayata getirilmesinin mantıksız olduğu görüşünü paylaşmaktadırlar.

Aile reisinin (erkek) yaş ortalaması ise 48.2'dir. Kadınların yaş ortalaması ise 43.7'dir. Ankete katılanların büyük bir kısmı doğduklarından beri köyde yaşadıklarını belirtmişlerdir. Köyde kızların evlenme yaşı ortalama 20.73'tür. İncelenen işletmelerde evliliklerin ortalama 22.23 yıllık olduğu saptanmıştır (Çizelge 1). Doyran köyünün başlıca geçim kaynağı tarımdır. Ailelerin %40.0'ı açıkta sebze yetiştirmektedir. Ayrıca portakal %30, patlıcan %20, diğer ürünler ise ortalama %10 üretilmektedir. Bununla birlikte köyde hayvancılık faaliyeti oldukça azdır. Ortalama küçükbaş hayvan sayısı 1, kümes hayvanı sayısı ise 1.7'dir (Çizelge 1).

Çizelge 1. Genel Bilgiler

	Ortalama
Aile reisinin yaşı (yaş)	48.2
Eşinin yaşı (yaş)	43.7
Hane halkı büyüklüğü (kişi)	3.3
Çocuk sayısı	1.3
Köyde yaşama süresi	45
Evlenme yaşı	20.73
Evlilik yılı	22.23
Arazi genişliği (da)	3.55
Yetiştirilen ürünler (%)	
-Açıkta sebze	40.00
-Serada patlıcan	20.00
-Portakal	30.00
-Diğer	10.00
Küçükbaş hayvan	1.00
Kümes hayvanı	1.70

3.6. Aile Reisi ve Ailesine Ait Sosyo Ekonomik Bilgiler

Aile bireylerinin eğitim ve meslek durumu hakkında bilgiler Çizelge 2'de görülmektedir. Buna göre kadınların %56.7' si çiftçi, %43.3'ü ise ev hanımıdır. Eğitim durumlarına bakıldığında ise, %93.3' ünün ilkököl mezunu, %3.3'ünün lise mezunu ve %3.3' ünün ise okuryazar olmadığı görülmektedir. Erkeklerin ise %93.3'ü çiftçi, %6.7'si memurdur. Eğitim durumları incelendiğinde ise %3.3' ünün okuryazar olmadığı, %86.7' sinin ilkököl, %10.0' unun ise lise mezunu olduğu görülmektedir. Genel olarak incelenen aileler göz önüne alındığında eğitim seviyesinin oldukça düşük olduğu görülmektedir.

Çizelge 2. Aile bireylerinin eğitim ve meslek durumu (%)

Cinsiyet	Eğitim				Meslek			
	Okuryazar Değil	İlköğretim	Lise	Toplam	Çiftçi	Memur	Ev Hanımı	Toplam
Kadın	3.3	93.3	3.4	100.0	56.7	-	43.3	100.0
Erkek	3.3	86.7	10.0	100.0	93.3	6.7	-	100.0

Çizelge 3'te yetiştirilen ürün çeşidi ve hayvan varlığı hakkındaki bilgiler verilmiştir. Köyde yaşayanların hemen hepsi seracılıkla uğraşmakta ve sebze yetiştirmektedirler. Köydeki halkın büyük kısmı yetiştirdiği ürünü satmaktadır, bir kısmı da kendi yiyeceği kadar meyve ve sebze yetiştirmektedir. Bunun yanında köyde özellikle portakal yetiştiriciliği ve satışı da ciddi bir yer tutmaktadır. Doyran köyünde hayvancılığın çok fazla olmamakla beraber, genellikle aile ihtiyacını karşılamak amacıyla yapılmaktadır. Aile ihtiyacından fazla olan ürünler ise pazarda satılmaktadır.

Çizelge 3. Yetiştirilen ürün çeşidi ve hayvan varlığı

Arazi genişliği	Ürün çeşidi (%)				Hayvan Varlığı		
	Açıkta sebze	Portakal	Patlıcan	Diğer	Toplam	Küçükbaş	Kümes
I. Grup	40.9	31.8	18.2	9.1	100.0	1.09	1.41
II. Grup	37.5	25.0	25.0	12.5	100.0	0.75	2.50
Ortalama	40.0	30.0	20.0	10.0	100.0	1.0	1.70

Çizelge 4'te aile reisinin tarım dışı bir işte çalışma durumu, aile bireylerinin gelir durumu ve kooperatife ortaklık durumu hakkındaki bilgiler verilmiştir. Köy halkı genel olarak tarım ile uğraşmaktadır. Bunun yanında tarım dışı işi olanlar ve ek gelir olarak tarım ile uğraşanlarda vardır. Ankete katılan aile reislerinden tarım dışı bir işinin olmadığını söyleyenlerin oranı %56.7'dir. Ancak arazi genişliği bakımından I.Gruptakilerden daha büyük olan II. Gruptakilerin %62.5'inin tarım dışı bir işinin olduğunu belirtmeleri dikkat çekicidir (Çizelge 4).

Çizelge 4. Aile reisinin tarım dışı bir işinin olup olmama durumu, aile bireylerinin gelir durumu ve kooperatife ortaklık durumu (%)

Arazi genişliği	Aile reisinin tarım dışı bir işinin olup olmama durumu			Aile bireylerinin gelir durumu			İşletmecinin Kooperatife ortaklık durumu		
	Var	Yok	Toplam	Düşük	Orta	Toplam	Evet	Hayır	Toplam
I.Grup	36.4	63.6	100.0	72.7	27.3	100.0	9.1	90.9	100.0
II.Grup	62.5	37.5	100.0	62.5	37.5	100.0	0.0	100.0	100.0
Ortalama	43.3	56.7	100.0	70.0	30.0	100.0	6.7	93.3	100.0

Doıran köyünde yaşayanların büyük bir kısmı tarımla uğraşan küçük aile işletmeleridir. Uzmanlaşamamaları ve geçimlik üretim yapmaları nedeniyle gelirleri oldukça düşüktür. Ankete katılanların %70.0'i "Köyde yaşayanlara göre sizin aileniz hangi gelir grubuna girer?" sorusuna, "düşük" cevabını vermiştir.

Aile reislerinin %93.3'ü herhangi bir tarımsal kalkınma kooperatifine ortak olmadığını belirtmiştir. Yalnızca 2 aile reisinin Tarım Kredi Kooperatifine ortaklığı bulunmaktadır. Bu kişilerin üye olmamalarında en büyük etken daha önceden yanlış bilgilendirilmeleri ve 'kandırılma' korkusudur (Çizelge 4).

Aile bireylerinin birbirleri ile ilişkileri incelendiğinde, araştırmaya katılan aile reisleri, evliliklerin büyük bir kısmının köy içinden yapıldığını ve bunların büyük bir kısmının da akraba evliliği olduğunu belirtmişlerdir. I. Gruptakilerin %77.3'ü, II. Gruptakilerin ise %87.5'i aynı köyden evlilik yapmıştır (Çizelge 5).

Çizelge 5. Eşlerin aynı köyden olup olmama durumu (%)

Arazi genişliği	Evet	Hayır	Toplam
I.Grup	77.3	22.7	100.0
II.Grup	87.5	12.5	100.0
Ortalama	80.0	20.0	100.0

Aile bireylerinin çocukları için düşündükleri mesleklerin yüzdeleri çizelge 6'da görülmektedir. Ankete katılanların %50.0'si çocuğunun memur olmasını istemektedir. Özellikle devlet memurluğu kapsamında öğretmen olmasını isteyen aileler de çoğunluktadır. Köyde özellikle bu meslek grubu oldukça saygınlık görmektedir. Ayrıca günümüz şartları dikkate alındığından, 'garanti iş' olarak görülen memurluk ailelerin büyük bir çoğunluğunun çocukları için uygun gördüğü meslektir.

Çizelge 6. Aile bireylerinin çocukları için düşündükleri meslekler (%)

Arazi genişliği	Meslekler				
	Diğer	Memur	Mühendis	Turizm	Toplam
I.Grup	45.5	45.4	4.5	4.5	100.0
II.Grup	25.0	62.5	12.5	0.0	100.0
Ortalama	40.0	50	6.7	3.3	100.0

Çizelge 7'de aile bireylerinin kararlarda etkinlik durumu verilmiştir. Aile reisine 'Aile içi kararlar verilirken ve aile bütçesi hazırlanmasında kim ya da kimler etkilidir?' diye sorulmuş, %86.7'si 'ben ve karım' %6.7'si 'ben' cevabını vermiştir. Verilen cevaplardan anlaşıldığı gibi, evde sadece erkeğin ya da kadının sözü geçmemektedir. Her ikisinin de sözü geçmektedir. Köyde eşler arasında dayanışma ve eşitlik söz konusudur. Bu da birliği beraberliği göstermektedir.

Çizelge 7. Aile içi kararlarda etkinlik durumu (%)

Arazi genişliği	Ben ve Karım	Ben	Karım	Çocuklarla	Toplam
I.Grup	81.8	9.1	4.5	4.5	100.0
II.Grup	100.0	0.0	0.0	0.0	100.0
Ortalama	86.7	6.7	3.3	3.3	100.0

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada Doyran köyünün toplumsal yapısı ortaya konularak bir durum tespiti yapılmıştır. Köyde yaşayan ailelerin neredeyse tamamı yiyecekleri meyve ve sebze kendileri yetiştirmektedir. Köy halkı genel olarak tarım ile uğraşmaktadır ve %70.0'inin geliri düşük düzeydedir. Bunun yanında tarım dışı işi olanlar ve ek gelir olarak tarım ile uğraşanlarda vardır. Ankete katılan aile reislerinin %56.7'sinin tarım dışı bir işinin olmadığı, %43.3'ünün ise tarım dışı bir işinin olduğu saptanmıştır.

Köydeki tarımsal işletme tipleri genellikle küçük ve parçalıdır. Ankete katılan aile reislerinin ortalama arazi genişliği 3.55 dekar olarak belirlenmiştir. Topraklarının bölünmesiyle köy halkı, çocuklarını okutmaya yönelmiştir. Bu nedenle köyden kente göç eden kesim genellikle gençler olmuştur ve köyün genç nüfusu azalmıştır.

Köyde okuma yazma oranı yüksektir; ancak eğitim düzeyi genellikle ilkokul ile sınırlı kalmıştır. Elde edilen verilere göre köyde ortalama kadınların %93.3'ü, erkeklerin ise %86.7'si ilkokul mezunudur. Köyün şehre yakın olması ve ulaşım kolaylığı köyde yaşayan çocukların ilkokuldan sonra da eğitimlerine devam etmeleri yönünde kolaylık sağlamaktadır. Ayrıca köy halkı da istediği zaman günlük şehre gidip gelmede ulaşım anlamında bir sorun yaşamamaktadır.

Köyde cinsiyet ayrımı yapılmadığı görülmektedir. İncelenen işletmelerde aile reisine 'Aile içi kararlarda ve bütçesinde kim ya da kimler etkilidir?' diye sorulmuş ve deneklerin %86.7'si 'ben ve karım' cevabını vermiştir. Kız ve erkek çocuklarının okumasına eşit mesafede bakan köylüler, kadının çalışma yaşamında ki yerini kabul etmiş görünmektedirler. Cinsiyet ayrımının yapılmaması gençlerin eş seçiminde de kendisini göstermektedir. Genellikle gençler eşlerini köy içinden seçmektedirler. Aile büyüklerinin de gençlerin evlenme konusundaki kararlarına saygı gösterdikleri görülmüştür.

Köyde hala imece yardımlaşma geleneği sürmekte, köy halkı bayram, asker uğurlama, düğün ve cenaze gibi örf ve adetleri yaşatmaktadır. Köyün en önemli sorununun eğitim olarak görülmesi, köy halkının çocuklarını okutmaya istekli olduklarını göstermektedir. Genç nüfusun köyden göç etmemesi ve okumak isteyen çocukların rahat ve güvenli bir şekilde il merkezine ulaşmalarının sağlanması için özel servis ya da daha sık belediye otobüsü ihtiyacı bulunmaktadır.

Köyden son 10 yılda göç eden hane sayısının %20.0 oranında artması, köyün nüfusunu oldukça azaltmıştır. Gençlerin köyde kalmalarını teşvik edici gelişmeler olmadığı sürece bu oran daha da artacaktır. Ancak ağır ve ileri düzeydeki göçler aynı zamanda köyde kalanlar için yalnızlık ve sahipsizlik psikolojisini de yaratmış olabilir. Özellikle köyde kalan yaşlılar çocuklarının veya akrabalarının göç etmesi sonucu terk edilmişlik hissine kapılmaktadır (Güreşçi ve Yurttaş, 2008; Güreşçi, 2010). Bunun yanında köyde genç nüfusun azalması, tarımsal üretimin azalmasına da neden olmaktadır.

Araştırmada köyde yaşayanların boş zamanlarını televizyon seyrederek, radyo dinleyerek, şehir merkezine ya da kahveye giderek geçirdikleri tespit edilmiştir. Bu bulgunun il gıda, tarım ve hayvancılık müdürlüğü, il milli eğitim müdürlüğü ya da belediye gibi kurumlar tarafından dikkate alınarak, köy halkının istekleri doğrultusunda boş zamanlarını değerlendirebilecekleri eğitici ve öğretici programlar düzenlenmesi uygun olacaktır.

Köy şehir merkezine çok yakındır. Şehirden köye göçün olması için köy cazibe merkezi haline getirilebilir. Bu kapsamda köyde yeni iş alanları yaratılabilir. Örneğin köydeki eski evler restore edilerek kırsal turizm yapılabilir. Dünyada özellikle son 50 yıllık dönemde yaşanan ekonomik, sosyal ve teknolojik gelişmeler turizm kavramının algılanmasında ve pratiğinde önemli değişime neden olmuştur. Geçmişte 3 S (Sea, Sand, Sun) olarak bilinen turizm, yerini 3 E (Entertainment, Excitement, Education)'ye bırakmıştır (Kutlar ve Bulut, 2015). Bu çerçevede yöre halkına kırsal turizmin, kırsal alanların kalkınmasında ve yaşayanların refah seviyesinin artmasında önemli bir imkan olduğu anlatılabilir. Ayrıca kırsal turizmin geliştirilmesi için turizm kooperatifleri ya da birliklerinin kurulmasını teşvik edici eğitim çalışmaları yapılmalı yöre halkının bu konuda bilinçlenmesi sağlanmalıdır. Ayrıca, özellikle kadınların hafta sonları tarhana, kurutma, salça, reçel gibi ürünleri satabilecekleri "Yöresel Ürünler Pazarı" açılabilir, böylece hem köye canlılık getirilebilir, hem de kadınlara ek gelir sağlama imkanı oluşturulabilir.

KAYNAKLAR

- Anonim, 2006, *Yerleşme Bilimleri/Çalışmaları İçin Öngörüler, Türkiye Bilimler Akademisi Raporları, Sayı: 14, Ankara.*
- Anonim, 2015a, *Resmi Gazete 6 Aralık 2012 sayı 28489.*
- Anonim, 2015b., <http://tr.wikipedia.org/wiki/Doyran>, *Konyaaltı* [Erişim: 24.12.2015]
- Arslan, D. A., 2004. *Bir Ankara Köyü (Kavaközü)'nün Sosyolojik İncelenmesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (Gaziosmanpaşa Üniversitesi), Sayı: 17, 53-70*
- Bal, T., 2005. *Göller Bölgesinde Tarla Bitkileri Üretimine Ekonomik Analizi ve Başlıca Ürünlerin Arz Duyarlılıklarının Hesaplanması, Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana.*
- Çiçek, A. ve Erkan, O., 1996. *Tarım Ekonomisinde Araştırma ve Örneklem Yöntemleri, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları No: 12, Ders notları serisi: 6, Tokat.*
- Çukur, F., Saner, G., 2008. *Malatya İli Kayısı Üretiminde Riskin Ölçülmesi ve Risk Karşı Oluşturulabilecek Stratejiler, Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 46 (1):33-42.*
- Durğan Dbays, A., Engindeniz, S., 2011. *Tarımsal Üretimde Şirketleşme Üzerine Üretici Görüş ve Tutumları: İzmir Örneği, Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 48 (3): 191-201.*

- Güreşçi, E., 2010. Köyden Kente Göçün Köydeki ve Kentteki Yansımaları: Akpınar Köyü Üzerine Bir Değerlendirme, *Sosyal e Beşeri Bilimler Dergisi Cilt 2, Sayı 2, ISSN: 1309-8012*.
- Güreşçi, E., Yurttaş, Z., 2008. Kırsal Göçün Nedenleri ve Tarıma Etkileri Üzerine Bir Araştırma: Erzurum İli İspir İlçesi Kırık Bucağı Örneği, *Tarım Ekonomisi Dergisi, 14 (2): 47 – 54*.
- Kızılaslan, N., 2006. Kente Uzaklığın Kırsal Aile Yapısına Etkileri, *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2(3):141-162*.
- Koç, M., 2004. Ege Bölgesinde Çekirdeksiz Kuru Üzüm Fiyatlarında Dalgalanmalar ve Etkileri Üzerine Bir Araştırma, *Tarımsal Ekonomi Araştırma Enstitüsü Yayınları No: 122, Ankara*.
- Konak, K., Armağan, G., Cankurt, M., 2000. Aydın İlinde Tarım Sanayi İlişkilerinde Sözleşmeli Tarımın Etkinliği, *IV. Ulusal Tarım Ekonomisi Kongresi, 6-8 Eylül 2000, Tekirdağ*.
- Kutlar, İ., 2012. Antalya İli Aşağıkaraman Köyünün Sosyo Ekonomik Yapısı, *TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Yayın Organı Tarım ve Mühendislik Dergisi. Sayı: 97-98/2011-2012, ISSN-1300-0071, sayfa: 50-52, Ankara*.
- Kutlar, İ., Bulut, O. D., 2015. Nevşehir İlinin Kırsal Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi. *İç Anadolu Bölgesi 2. Tarım ve Gıda Kongresi, Nevşehir*.
- Olgun, A., Adanacıoğlu, H., Peker, K., 2003. Türkiye'de Kuru Kayısı Üretim, Pazarlama Durumu ve Alternatif Pazarlama Olanakları Üzerine Bir Araştırma: Malatya İli Örneği, *Malatya Kayısı Araştırma Geliştirme ve Tanıtım Vakfı Yayınları No:5, Malatya*.
- Ozankaya, Ö. 1971. Köyde Toplumsal Yapı ve Siyasal Kültür, *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Amme İdaresi Dergisi, 322:31-40*.
- Özer, B., 2004. Zeytinköy Köyü Monografisi, *Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla*.
- Soysal, M., 1996. Çukurova Bölgesinde Köy Araştırmaları (Kadıköy/Adana), *Türkiye 2. Tarım Ekonomisi Kongresi, Cilt:2, sayfa:308-312, Adana*.
- TÜİK, 2015. Nüfus İstatistikleri, <http://www.tuik.gov.tr>, [Erişim: 10.12.2015]
- Uysal, H., 2007. Ege Bölgesinde Dışsatıma Yönelik Sofralık Üzüm Üretim ve Pazarlama Olanaklarının Geliştirilmesi Üzerine Bir Araştırma, *Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir*.
- Yurttaş, Z., Yavuz, F., Atsan, T., 2007. Kırsal Sosyoloji, *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları Yayın No:205, Erzurum*.